

L'ASSASSINAT

JOSEP MARIA SOLÀ

Com que es tracta d'un crim i volem investigar-lo, ens hi ajudaran les sempre sàvies paraules de Sherlock Holmes: «*El món és ple de coses òbvies que ningú, ni per casualitat, no es para a observar*». I com que es tracta de l'assassinat de la infantesa —i de les seves repercussions en l'actual desconcert educatiu— ens posarem la màscara d'aquell infant que al final del conte d'Andersen gosa cridar el que tothom callava: que el rei va despullat.

Seguint Neil Postman (1982), podem afirmar que la infantesa neix amb la impremta de Gutenberg: «*De la impremta en endavant, la maduresa s'havia de guanyar. Va esdevenir una consecució simbòlica, no biològica. De la impremta en endavant, els joves s'havien de fer adults, i ho havien de fer aprenent de llegir, entrant en el món de la tipografia. I per tal d'aconseguir-ho, els calia l'educació. En conseqüència,*

la civilització europea va reinventar les escoles. I amb això va convertir la infantesa en una necessitat». O sigui, l'infant és el qui no parla (*infans*), és el silenci de la naturalesa (la no consciència): una persona sense formar que, mitjançant l'alfabetització, l'educació, la raó, l'autocontrol i la vergonya, es pot convertir en un adult civilitzat. Aquest procés complex reclama un mediador que l'ajudi en la descodificació de les paraules, i en l'assoliment de l'anàlisi, de la consciència i del coneixement. És el mestre, l'*autoritas*: aquell que no només ensenya a pensar sinó que edifica l'hàbit de fer-ho amb eficàcia i seguretat. És la tesi de Josep Pla (ja formulada per Goethe a Eckermann): «*cal escoltar els consells dels més grans per a deixar de ser jove i prendre el bon camí*». Això és, cal escapolar-se de l'adolescència al més aviat possible.

Amb l'adveniment de la TV, però, i l'accés quasi universal a les noves tecnologies (mòbil, iPod, ordinador, Internet), desapareixen els misteris i els secrets que configuren la infància i en garanteixen la innocència —i la vergonya de les coses que no es poden dir— i, per tant, es dilueix la distància generacional —indispensable i jeràrquica— entre infant i adult. La TV i els seus danys col·laterals —llegeixi's Internet— és una cosa senzillament *immediata* que no necessita ni la mediació, ni la participació, ni la descodificació per part de ningú: en conseqüència, la figura del mestre és supèrflua. La pantalla és un espectacle d'imatges, un mitjà pic-

togràfic no pas lingüístic: exigeix percepció, no concepció. «*Mirar la televisió no solament no requereix cap habilitat sinó que no en desenvolupa cap*». I ara no em feu riure argumentant que pots *escriure* (el què) al Messenger o al Facebook. Hi ha una subtil diferència entre conèixer i informar-se (la primera pertany a Gutenberg, la segona, a Google).

Què vol dir que els infants estan més ben informats que mai? Que saben el que saben els pares? Vol dir que s'han tornat *com* els adults: vol dir que, en tenir accés a la fruita prèviament amagada (i explícitament prohibida) de la informació dels adults, se'ls expulsa del jardí de la infantesa. No sols no es pot saber tot, sinó que cada cosa que se sap ha de tenir una època determinada per saber-se (i per assumir-se com a tal).

Esberlada la frontera entre infància i món adult, s'ha imposat l'adolescència com a mite i barbàrie de la societat occidental: i ja sabem que Peter Pan no només no vol créixer sinó que no vol estudiar. Del Maig del 68 ens n'ha quedat el nefast «*gaudir sense impediments*» (divertir-se fins a morir) traduït en: aprendre sense esforç, la qual cosa és impossible. Rafael Argullol (2006) ja remarca que l'adolescència és «*l'edat inexistent en les cultures sanes convertida en permanent a les malaltes*». Som una societat malalta que ha convertit l'adolescència —recordem-ho: allò de què s'havia de fugir a cremadent— en quelcom perpetu que dura, com a mínim, dels 10 anys fins als 25.

De res no ens valen les successives i imparables reformes educatives (nous vestits de l'Emperador per amagar una patètica nuesa), que confirmen que totes les *competències bàsiques* es poden resumir en una frase: «*la nostra identitat cultural és la ignorància*», tal com escriu un nen a la pissarra en un brillant dibuix del Roto (2004). El crim de què us he estat parlant pren forma legislativa amb la LOGSE (1990) que obliga els infants de 7è i 8è de Bàsica a abandonar l'escola i anar a l'institut (i això és contranatura: és forçar els nens a deixar de ser-ho per entrar en el món de l'adolescència). Sosté Michel Houellebecq (1998) que: «*costa d'imaginar res més estúpid, més agressiu, més insuportable i ple d'odi que un preadolescent, sobretot quan està reunit amb altres de la seva edat. El preadolescent sembla la cristallització sobtada, malèfica i imprevisible del que l'home té de pitjor*».

L'adolescent és un vampir —de quina sang s'alimenta?— que necessita autorització abans d'entrar en una casa (vols agregar-te al meu Facebook?): l'acudit seria que la casa on volgués entrar fos la d'un professor de secundària (el solitari corredor de fons) per demanar-li que vol aprendre «a llegir i a escriure» i el professor, eixarreït i depressiu, li contestés que l'aprenentatge és sempre autodidacte i que la més inútil de les passions de l'home és la d'ensenyar.